

11.5.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

VNS 3/2026 vp / Lausuntopyyntö

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030.

Julkisen talouden suunnitelma perustuu julkisen talouden hoitamisesta annetun lain (1440/2025) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (473/2013) mukaisesti valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumattomaan makrotalouden ennusteeseen. Talouspolitiikan arviointineuvosto on itsenäisenä finanssipolitiikan valvojana vahvistanut makrotalouden ennusteen.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Keskeiset huomiot

Suomen julkisen talouden haasteet ovat suuret. Julkisyhteisön alijäämä on merkittävä ja tänä vuonna oletetaan, että se kasvaa 4,6 prosenttiin. Vuosina 2027–2030 alijäämän ennustetaan olevan noin 4,5 prosenttia.

Samaan aikaa talouden kasvun ennakoitaan pysyvän vaimeana, kun tuotavuuden kasvu on vähäistä ja työvoiman määrän kasvu hidastuu. Julkisen talouden kestävyyttä heikentää myös nopea väestön ikääntyminen.

Tämän seurauksena julkisen talouden pitkän aikavälin velkasuhde nousee ja sen oletetaan olevan tulevan vaalikauden jälkeen vuonna 2031 yli 100 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kasvava velkasuhde lisää korkomenoja, kasvattaen valtiontalouden alijäämää ja kiihdyttäen velkaantumista edelleen.

Julkisen talouden pitkän aikavälin epätasapaino julkisen talouden tulojen ja menojen välillä edellyttää tehokkaista toimia, jotka hidastavat menojen kasvua tai kasvattavat tulopohjaa. Nykyinen kokonaisveroaste ei riitä rahoittamaan nykyisiä menoja tulevaisuudessa. Julkisen talouden tulojen ja menojen välinen pysyvä epätasapaino kasvattaa velkaantumista.

hallitsemattomasti. Tämän välttämiseksi julkista taloutta tulee vahvistaa uudistuksin, jotka kohentavat talouskasvua ja työllisyyttä ilman että julkisen talouden menot lisääntyvät.

Tähän kokonaisuuteen nähden on haastavaa, että vuonna 2027 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan noin 1,1 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa ja kehyskauden lopussa budjetin menojen arvioidaan olevan noin 4,5 miljardia euroa enemmän kuin vuodelle 2027 arvioidut menot.

Tässä tilanteessa ensiarvoisen tärkeää on toimet, joilla tuetaan ja kannustetaan kasvuun. Ilman talouskasvun ja työllisyyden vahvistumista julkisen talouden tasapainottaminen on mahdotonta. Suomen Yrittäjät pitää ensiarvoisen tärkeänä niitä toimia, jotka valtioneuvosto päätti kasvun ja työllisyyden vauhdittamiseksi osana julkisen talouden selontekoa. Yrittäjien näkökulmasta oli tärkeää, että Yrittäjän eläkelakia (YEL) ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa tunnistettuja ja lain soveltamiseen liittyviä epäkohtia pyritään korjaamaan.

Lisäksi olemme tyytyväisiä moniin julkisen talouden suunnitelmassa päätettyihin toimiin, joilla on myönteinen vaikutus pk-yrityksiin. Rakentamisen korjaussarja sisältää useita Yrittäjien esityksiä. Kotitalousvähennyksen parantamisesta riihessä tehtiin tärkeä päätös. Sen odotetaan vauhdittavan rakentamista, vahvistavan kotiin tuotavia palveluita ja tukevan pienyrittäjyyttä eri puolilla maata.

Pidämme perusteltuina myös toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden asemaa, kuten panostuksia nuorten työllistymisaseteliin, nuorisotyöttömyyden kohdennettuihin pilottihankkeisiin, pitkäaikaistyöttömille suunnattuun osaamiseteliin sekä työvoimapoliittiseen avustukseen vaikeammin työllistyville. Korostamme kuitenkin, että vaikka kyseessä on tarkoituksenmukaiset täsmätoimet työllistymisen edistämiseen, on keskeistä, että työmarkkinoiden rakenteiden uudistamista jatketaan ja tehdään lainsäädäntömuutoksia, joilla yritysten työllistämiskynnystä madalletaan.

Pidämme hyvänä sitä, että norminpurku jatkuu ja sitä varten on koottu varsin laaja, 50 kohdan toimenpidelistan. Erytisen merkityksellinen pk-yrityksille on lupaus siitä, että maksuehtojen valvontaan asetetaan viranomainen. Yrittäjät on pitkään pitänyt asiaa esillä ja vaatinut myös valvovan viranomaisen käyttöönottoa. Valitettavasti varsinkin isot yritykset käyttävät sumeilematta pienempiään pankkeinaan ja viivyttelevät jopa kuukausia laskujen maksamista.

Yrittäjät kiittää myös yrittäjävähennyksen kasvattamista, joka vahvistaa eri yritysmuotojen tasa-arvoista kohtelua. Lisäksi katsomme, että toimet, jotka on päätetty tehdä Lähi-idän kriisin aiheuttama energiatuotteiden hinnan nousun vuoksi ovat oikean suuntaisia.

Norminpurkuesitysten osalta haluamme lisäksi nostaa esiin esityksen oppisopimusaikaisen palkkaus porrastamisesta vastaamaan osaamisen kehittymistä sekä oppisopimuksen kehittämistä siten, että viikkotuntimäärää muutettaisiin 25 työtunnista 20 tuntiin. On tärkeää, että näitä uudistuksia edistetään määrätietoisesti vielä kuluvan vaalikauden aikana.

Yrittäjät kantaa huolta perusväylänpidon rahoituksen vähentämisestä. Panostus Itä-Suomen liikenneinfraan on oikeansuuntainen toimi, mutta se ei korvaa perusväylänpidon rahoituksen leikkauksia. Liikenneyhteyksillä on ratkaiseva merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille ja myös yritysten mahdollisuuksille työllistää. Hyvätasoinen liikenneverkko mahdollistaa monipuoliset kuljetuspalvelut ja tehokkaan logistiikan, parantaa liikenneturvallisuutta ja vähentää päästöjä.

Julkisen talouden suunnitelmassa päätettiin noin 540 miljoonaan euroon vuoden 2030 tasolla kasvavista säästötoimista. Päätetyt säästöt pääasiassa korvaavat eli kohdentavat uudelleen yksittäisiä aiemmin linjattuja säästöjä sekä tuloihin vaikuttaneita toimia. Korvaavilla julkista taloutta vahvistavilla toimilla myös rahoitetaan samassa yhteydessä päätettyjä panostuksia ja kasvutoimia. Julkisen talouden haastava tilanne huomioon ottaen olisi julkisen talouden suunnitelmassa ollut mielestämme hyvä mahdollisuus tehdä päätettyä suurempiakin lisäsopeutuksia.

Suomen Yrittäjät

Atte Rytönen-Sandberg
Johtaja